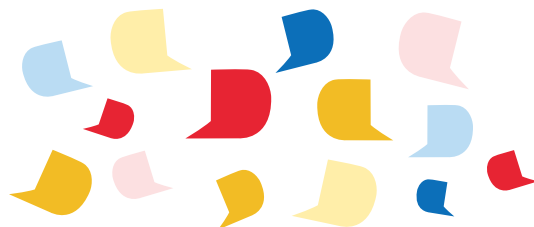

Dialogmøte

Veileder til dialogkveldene

Hva er Dialogmøter?

Dialogmøtet er et møte mellom elever, ansatte og foreldre hvor en samarbeider om å forebygge, stoppe og følge opp mobbing

Hvorfor Dialogmøter?

For at eleven skal oppleve seg som en betydningsfull deltaker i fellesskapet må elevene, foreldre og ansatte ha en god dialog. Dialogmøtet er et verktøy for å lykkes i dette arbeidet.

Hvor ofte?

Dialogmøter bør holdes minimum en gang i året.

Tidsramme

Det anbefales 1,5 time

Forberedelse før dialogmøte

Tips, råd og ressurser til bruk i forberedelse til et dialogmøte

Sjekkliste:

- Dialogmøte(r) bør legges inn i skolens/klassens årsplan

HUSK: Før møtet må det gjennomføres motivasjonssamtale med elevene.

- Alle ansatte som skal delta må ha oppdatert seg vedrørende dialogmodellen og dialogmøte på Dialogmodellen.no/skole
- Alle ansatte som er tilknyttet klassen bør delta på dialogmøte.
- Lærer gjennomfører *motivasjonsdialog/klassemøte med elevene før dialogmøtet* (neste punkt i listen)
- Det må avklares hvem som skal lede dialogmøtet, og hvilke roller de andre ansatte i skolen skal ha i dialogmøtet. Vi anbefaler at det er to lærere som er tett på klassen, leder de møtet sammen
- Lag en liten tidsplan med stikkord for møtet, der en av lærerne tar et særskilt ansvar for at tidene overholdes under møtet
- Dersom det er ulike morsmål i klassen, må det drøftes hvordan informasjonen om dialogmøtet skal gis til foresatte og hvordan foresatte skal ivaretas i dialogmøtet med hensyn til tolk/forståelse/dialoger
- Lag grupper i forkant av dialogmøtet som sikrer god dialogbalanse mellom deltakerne (foresatte/elever):
 - *Foresattegruppen*: Bland foresatte slik at det ikke kun er de som kjenner hverandre godt som sitter ved samme bord. Vær spesielt oppmerksom på foresatte med flerspråklig bakgrunn.
 - *Elevgruppen*: Ut fra kjennskap til elevene, sett sammen grupper med god balanse mht. initiativ, engasjement og taushet. Vi anbefaler at lærer velger gruppeleder i forkant av møtet.

Aktuelle refleksjonsspørsmål i forkant av dialogmøtet

Case

Aktuelle refleksjonsspørsmål er tatt opp i klasseteamet i forkant

Praktiske forberedelser:

Send ut innkalling til dialogmøte. Gjør klar kopi av case, penn og papir til alle grupper, samt kaffe/te/bevertning.

Motivasjonsdialog for ungdomsskolen

Forberedelse til dialogmøte (15 minutter)

Ramme:

15 minutter

Mål:

Motivere elevene til dialogmøtet (maks 1-2 dager før møtet skal gjennomføres)

- **STØTTENDE**: Dialogene er støttende, det vil si at elevene kan uttrykke sine synspunkter fritt, uten frykt for å bli latterliggjort eller for å komme med «gale svar».
- **GJENSIDIGHET og RESPEKT**: Lærer og elever lytter til hverandre, deler ideer og er åpne for alternativer
- **MENING**: Læreren formidler hvorfor dialogmøtet skal holdes, og åpner opp for elevers synspunkter

Innhold:

Start med spørsmålet:

- «Hva er egentlig mobbing?»

Utfyllende/utdypende spørsmål: «Hvordan forstår du mobbing?», «Hvor går grensene for hva man kan kalle mobbing / ikke mobbing?»

I en klasse der elevene er vant til å drøfte denne type åpne spørsmål, og der de respekterer hverandres svar, kan en drøfte dette i klassen uten å gå i mindre grupper. Lærers kjennskap til klassens dynamikk vil være avgjørende for hvilke didaktiske innfallsvinkler som velges. Det er sentralt er at de svarene som kommer fra enkeltelever blir møtt UTEN at de blir redigert, og at de blir BEKREFTET slik at lærer viser at han/hun har LYTTET og ANERKJENT ulike perspektiver. Første fase er kun en utforskningsfase. Latterliggjøring av andres perspektiver blir stoppet umiddelbart av lærer.

Andre ganger kan det være en fordel at elevene arbeider sammen to og to først slik at elevene lettere kan formidle sine ideer. Da er det lærer som bestemmer hvem som skal sitte sammen og drøfte spørsmålet.

Følgende regler gjelder, både når vi snakker sammen i gruppe og i klassefelleskapet:

- Vi bytter på å snakke
- Vi lar alle snakke ferdig før vi ber om å få si noe
- Det er viktig og fint å be om hjelp når en trenger det fra lærer hvis vi ikke finner ut av det sammen
- Vi lytter til hverandres ideer
- Vi forklarer hvordan vi tenker
- Vi møter hverandre positivt selv om vi tenker helt forskjellig

I plenum

- Bruk tavle eller digitale hjelpemidler til å få frem de ulike forståelsene av mobbing som finnes i akkurat denne klassen ved at hvert par formidler fra de refleksjoner som er gjort i gruppen.

Avslutning

Det elevene har svart skal være med inn som åpning av dialogmøtet. Lærer avtaler i samarbeid med elevene hvordan det som er drøftet tas med i dialogmøtet med utgangspunkt i:

på lærers begrunnelse

- **LEDELSE:** Gi mulighet for at alle kommer til orde. Sørg for at ingen får dominere dialogen, gi oppmuntringer underveis til de som bidrar med innspill, og stopp uønskede uttalelser og atferd som kan oppleves krenkende.

HVEM formidler det? En elev, flere elever, lærer, eller elever og lærere sammen. Her kan dere sammen finne ut av hva som passer best.

HVA skal formidles? Bli enige om hva som skal med inn i dialogmøtet.

HVORDAN skal det formidles? Dialog foran foreldre og andre ansatte mellom elev og lærer? PowerPoint-presentasjon med det dere er blitt enige om? Noen elever får ansvar for å lage en to minutters filmsnutt der klassens tanker kommer frem. Denne vises i introen på dialogmøtet.

Intro til dialogmøte

20 minutter

Møtet består av fire faser.

«Velkommen til dialogmøte!»

Det er utrolig fint å se så mange elever, foresatte og ansatte her i kveld! Vi trenger hverandre for å samarbeide om å forebygge mobbing i skolen. Undersøkelser viser at der det er samarbeid mellom foresatte og mellom skole og hjem, er det mindre mobbing. Noen av dere kjenner hverandre godt, mens andre kjenner kanskje ikke så mange. Dette er uansett en mulighet til å bli litt bedre kjent.

I kveld skal vi snakke om hvordan vi sammen skal få til å skape en trygg og god hverdag for alle elever. Vi vet at mobbing i skolen skjer. Når det gjelder forekomst av mobbing, viser Elevundersøkelsene de siste årene at rundt 6 % av barn i skolen blir utsatt for mobbing (varierer fra skole til skole og fra

Tips til dialogleder:

- Hold alltid et godt blikk på den som kommer med innspill
- Husk alltid å si «takk» etter hvert innspill, og ikke fremhev noen fremfor andre
- Husk å få innspill fra alle gruppene
- Husk å løfte frem ett spørsmål av gangen slik at ingen «ramser opp» alt gruppa har snakket om i en lang «tale»
- Husk å være bevisst balansen mellom humor og alvor gjennom møtet

kommune til kommune). Elevundersøkelsen 2021 viser at 5,9 prosent av elevene oppgir at de i en eller annen kombinasjon er mobbet av medelever, digitalt mobbet av noen på skolen eller mobbet av voksne på skolen. Forekomst av mobbing er høyst på lave trinn, eks. i mellomtrinnet er forekomsten 10,5 prosent og gradvis synkende og med en forekomst på 6, prosent i ungdomstrinnet. Samme undersøkelse viser at 1,2 prosent oppgir at de er mobbet av voksne på skolen. Tallene i Elevundersøkelsen har vært relativt stabile gjennom flere år.

Mobbing kan være vanskelig å snakke om for både barn og voksne. Det er derfor vi samles i kveld, for å snakke om mobbing i «fredstid». Vi kan bli bedre kjent, og forhåpentligvis litt tryggere til å snakke sammen hvis mobbing skjer i klassen.

Lærer har snakket med elevene om det samme som vi skal snakke om her i kveld for å forberede oss litt sammen. Vi har hatt en spennende time med klassen og det er veldig flott at dere elever også stiller opp i kveld, for det er nettopp dere dette gjelder. Dere vil oppdage at vi skal snakke om mye av det samme som vi snakket om i klassen; temaet er mobbing og hvordan vi sammen kan få et trygt og godt klassemiljø. Dere, både foresatte, lærere og elever skal jobbe litt i grupper, dvs. i de gruppene dere sitter i, og vi skal prøve å få til en felles samtale/dialog. Tidsrammen: Vi skal være ferdige til kl

Et trygt og godt skolemiljø

Av lovverket: Opplæringslovens § 9-2 fremkommer det at retten til et trygt og godt skolemiljø er individuell, og at det er elevens subjektive oppfatning som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt. At skolemiljøet skal være trygt betyr **blant annet at elevene ikke skal komme til skade og at elevene skal oppleve at skolen er et trygt sted å være.**

Hva er mobbing?

Hvis dere går inn på [Udir sine sider om mobbing](#), vil dere se at mobbing kan være:

- Å bli baksnakket
- At noen får spredt rykte om seg
- Å bli holdt utenfor
- Å bli presset til å gjøre ting for andre som en ikke vil
- Å bli kalt noe stygt, få stygge kommentarer om utseende, klær, tro, familie, dialekt etc.
- Å bli slått, dyttet
- Å ikke få være med i grupper på sosiale medier
- Å aldri få kommentarer eller likes
- Å få sårende eller stygge meldinger, bilder, videoer
- «Tull» kan også være mobbing

(Kan vises som en powerpoint)

Mobbing skjer på skolen, i fritid og på nett, dvs. til alle døgnets tider, og mobbing kan være vanskelige å oppdage. Likevel er det elever som sier ifra, men som opplever at de voksne bagatelliserer og ikke tar det de sier på alvor.

Elevenes perspektiver på mobbing i dialog med foreldre og lærere

Vi snakket med klassen om hva dere elever forstår som mobbing

Nå skal representanter (en eller to) fra elevene fortelle hvordan de forstår mobbing

Hva tenker dere voksne om det dere har hørt her? (Udir's forståelse og elevenes?)

Åpne opp for dialog i ca 10 min.

[Refleksjonsspørsmål som kan brukes ved behov](#)

[Tips for ledelse av dialogmøte](#)

Gruppedialogen

15 minutter

Forslag til introduksjon av gruppedialog

Når dere nå skal jobbe i grupper og vi snakker sammen, vil det alltid være sånn at vi har forskjellige meninger. Men ingenting er dumt, selv om det er forskjellig fra andres meninger. Her lytter vi alle ordentlig til hverandre og spør på en fin måte hvis det er noe vi lurer på.

Alle synes ikke det er like gøy å snakke så mye, og det er helt greit. Men det er viktig at alle får muligheten til å si noe. Det kan være et tips at dere tar «runden» i gruppa på spørsmålene og sjekker ut om det er noen som ikke har fått komme frem med sitt.

Nå har dere 15 minutter til å jobbe i gruppene. Deretter hører vi fra de ulike gruppene. Dere velger en som tar hovedansvar for å fortelle om det dere

Spørsmål knyttet til fortellingen:

1. Hva kan/må skolen gjøre for at Marcus kan få det bedre på skolen?
2. Hva kan foresatte bidra med?
3. Hva kan elevene gjøre?

[Lenke til case](#)

har snakket om.

Fortellingen om Marcus

(leses opp av dialogleder eller elev)

Marcus går i 8. klasse. Han virket som en glad og fornøyd gutt da han begynte i 8. klasse. Utpå høsten merker foresatte at Marcus blir mer og mer innesluttet, virker trist. De spør om han er lei seg, men han vil ikke si noe. Foresatte tar kontakt med lærer, og sier at de lurer på hvordan Marcus har det på skolen. Marcus liker ikke at foresatte gjør det. Læreren sier Marcus er en stille gutt, som kanskje har forandret seg noe, og at de skal følge litt med. Etter hvert sier Marcus litt til sine foresatte om at det er noen på skolen som er ganske ekle mot ham og bl.a. sier slemme ting til ham. Marcus sier at han «ikke orker mer».

Hvordan bruke historien?

Når noen har det slik som Marcus, eller på andre måter viser eller sier at de ikke har det trygt og godt i klassen / på skolen, er det viktig at de voksne og elever samarbeider. Vi vil at hvert bord diskuterer noen spørsmål som handler om hva lærerne, de foresatte og elevene kan gjøre.

Plenumsdialogen

40 minutter

Forslag til introduksjon av plenumsdialogen

Vi har innledningsvis snakket litt om hva mobbing er, og dere har nå snakket litt sammen om casen.

Vi starter med en samtale om det dere har snakket om, det dere er blitt spesielt opptatt av i samtalen. Nå vil vi gjerne høre de tanker/refleksjoner dere har. Vi går ikke inn i konkrete mobbesaker som har skjedd eller skjer.

Vi har spurt: Hva kan elever, foresatte og lærere bidra med?

Vi spør dere elever først: Hva ble dere spesielt opptatt av i gruppen deres?

Deretter kan møteleder utfordre foresatte og lærerne:

Tips til ledelse av dialogmøte

- Dialogisk språk
- Start med elevenes refleksjoner om [caset](#), spør deretter foreldre og lærere
- [Refleksjonsspørsmål som kan brukes ved behov](#)
- Det er viktig å veksle mellom de ulike stemmene/ de ulike bord, gjennom møtet
- Husk tiden i plenum, deretter avslutning/forslag til tiltak

- Hva tenker dere foresatte om det elevene sier?
- Hva tenker dere lærere om det elevene sier?
- Hva mener dere foresatte er lærerens ansvar når det gjelder å sørge for at Marcus skal få det bedre. Har dere noen ideer om hva læreren kan gjøre?

Lytt og spør så mange bord som mulig, og grip gjerne fatt i enkelt svar og be om utdypning og nyanseringer. Legg vekt på dialog mellom elever, foresatte og lærere, og ta inn elevens meninger der det er viktig, f.eks. «hva tenker dere andre om det som blir sagt her?»

I noen møter går dialogene lett, og både elever, foreldre og lærere bidrar med mange innspill.

Avslutningsvis

15 minutter

- Ett tiltak elevene mener de kan bidra med for å forebygge mobbing på skolen
- Ett tiltak dere ansatte mener dere kan gjøre for å forebygge mobbing på skolen og som ivaretar elevens ønsker for hva skolen kan/bør gjøre
 - Kontaktlærer og rektor har ansvar for å følge opp forslaget
- Ett tiltak dere foreldre mener dere kan gjøre for å forebygge mobbing og som ivaretar hva barna ønsker fra dere

Foreldregruppen blir enige om hvordan/hvem som skal følge opp forslagene

Oppfølging av møte

Kontaktlærer/rektor tar det overordnede ansvar for at det som er kommet frem i dialogmøtet blir fulgt opp

Kontaktlærer/rektor tar de tiltak som er skrevet inn i [skjema](#) og følger opp. På trinn-/klasse møte avklares det hvordan tiltakene skal følges opp, av hvem, når, og på hvilken måte (med datoangivelser for prosess og evaluering).

- I møte med samarbeidsutvalgsrepresentanter, kort tid etter møtet, gjøres det samme i forhold til foresatte. Da skal tiltakene drøftes.
- Forslagene tas jevnlig opp i klassenes time med fokus på de tiltak som er bestemt. Elevenes refleksjoner anvendes og videreformidles til SU og lærerteam.

Tips:

det bør ikke gå mer enn en uke etter foreldremøtet før det arrangeres møte mellom foreldrerepresentanter og kontaktlærer evt. også rektor

[Last ned oppfølgings skjema](#)